

جمهوری اسلامی ایران

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

بیت

شماره: ۳۰۸ / ف ۹۸
تاریخ: ۱۵ / ۲ / ۱۳۹۸
پیت:

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه هزار و صد و هفتاد و سوم مجمع شورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۸/۰۲/۰۹ مشتمل بر ادامه بررسی طرح اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می گردد:

دستور: ادامه رسیدگی به طرح یک فوریتی اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی.

ماده ۷: ماده (۸) قانون و تبصره (۲) آن به شرح زیر اصلاح و سایر تبصره‌های آن ...

۲- بند سوم ماده (۸) اصلاحی خلاف «عدالت انتخاباتی» مصرح در بند اول سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» می‌باشد. (۳ رای از ۸ رای)

توضیح این که در بند اول سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» آمده است: «تعیین حوزه‌های انتخاباتی ... به گونه‌ای که حداکثر عدالت انتخاباتی و همچنین شناخت مردم از نامزدها فراهم گردد.» و چه بسا در یک حوزه فرعی سه نفر واجد حداقل پانزده درصد آراء باشند لکن کسی که نفر سوم در این حوزه فرعی شده است نفر اول در استان گردد و بعنوان نماینده منتخب حوزه فرعی به مجلس شورای اسلامی راه یابد و نفر اول حوزه فرعی به مجلس راه نیابد و این مطلب خلاف عدالت انتخاباتی می‌باشد.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که در برگزاری انتخابات به صورت استانی چه بسا مصالحی باشد که جبران کننده این ایراد باشد مانند این که نمایندگان به صورت استانی و کلان فکر و تصمیم‌گیری می‌نمایند نه بصورت بخش و فرعی. مضافاً این که شخص اول رأی آورنده در استان، هر چند نفر سوم در حوزه فرعی می‌باشد لکن نفر اول در استان می‌باشد و کنار گذاشتن وی و راه‌یابی شخصی که کم‌تر از وی در کل استان رأی آورده است نیز بعنوان نماینده استان خلاف عدالت انتخاباتی می‌باشد.

۳- بند سوم ماده (۸) اصلاحی مخالف «شناخت مردم از نامزدها» مصرح در بند اول سیاست‌های کلی انتخاباتی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» می‌باشد. (۴ رای از ۸ رای)

توضیح این که همان گونه که بیان شد در بند اول سیاست‌های کلی انتخاباتی آمده است که حوزه‌های انتخاباتی به گونه‌ای تعیین شوند که شناخت مردم از نامزدها فراهم گردد و واضح است که شناخت مردم از نمایندگان در حوزه فرعی بیشتر از شناخت مردم از نمایندگان در استان است و معمولاً رأی دادن استانی بر اساس لیست می‌باشد نه بر اساس شناخت مردم از افراد، مضافاً این که وقتی تعداد کاندیدها زیاد شود (استانی بودن)، شناخت مردم نسبت به کاندیدها کم‌تر می‌گردد. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که در حوزه فرعی نیز شناخت‌ها ممکن است کامل نباشد و بر اساس لیست رأی داده شود و این معیارها نسبی و در حوزه فرعی و استانی جاری است و با توجه به وجود بعضی مصالح در برگزاری انتخابات بصورت استانی و حصول شناخت مردم نسبت به کاندیدها توسط رسانه‌ها و فضای مجازی، این ایراد وارد نمی‌باشد.

۴- برگزاری انتخابات بصورت استانی مخالف «افزایش مشارکت آگاهانه» مصرح در بند ۹ سیاست‌های کلی انتخابات، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» می‌باشد. (۲ رای از ۸ رای)

توضیح این که در بند ۹ سیاست‌های کلی انتخابات آمده است: «تعیین چارچوب‌ها و قواعد لازم برای فعالیت قانونمند و مسئولانه احزاب ... به نحوی که رقابت‌های انتخاباتی منجر به افزایش مشارکت آگاهانه، اعتماد، ثبات و اقتدار نظام گردد.» و وقتی انتخابات حوزه‌های انتخابیه فرعی باشد و استانی نباشد مشارکت آگاهانه‌تر خواهد بود و مشارکت آگاهانه افزایش می‌یابد.

ان قلت: افزایش مشارکت آگاهانه در این بند، در مورد تعیین قواعد لازم جهت فعالیت قانونمند احزاب می باشد نه حوزه های فرعی و استانی.

قلت: از عنوان «افزایش مشارکت آگاهانه» ملاک و غرض عام بدست می آید که در مقام نیز جاری می شود. در مقابل نظر اکثر اعضاء این بود که با توجه به مصالح در نظر گرفته شده در برگزاری انتخابات بصورت استانی و با توجه به این که می توان راهکارهای دیگری قرار داده شود که مشارکت آگاهانه افزایش یابد ایرادی در بین نمی باشد و می توان سیاست های مقام معظم رهبری «مدظله العالی» را رعایت و محقق نمود.

۵- نظر بعضی از اعضاء این بود که عدم راهیابی نفر اول حوزه فرعی و راهیابی نفر سوم حوزه فرعی - که واجد حداقل ۱۵ درصد آراء حوزه فرعی می باشد و در استان نفر اول شده است - خلاف «اقتدار نظام» مصرح به آن در بند ۹ سیاست های کلی انتخابات است. توضیح این که نظر بعضی از اعضاء این بود که فردی که در حوزه فرعی نفر اول شده است دارای پشتوانه و اقتدار سیاسی بیشتر است و قرار گرفتن نفر سوم حوزه فرعی بعنوان نماینده حوزه فرعی، خلاف ثبات و اقتدار نظام اسلامی می باشد. در مقابل نظر اکثر اعضاء این بود شخصی که در کل استان آراء بیشتری را کسب نموده است اقتدار سیاسی بیشتری را دارا می باشد و در صورت برگزاری انتخابات بصورت استانی، منتخبان، نمایندگان استان می باشند و هر فردی که در استان آراء بیشتری را کسب نماید پشتوانه و اقتدار مردمی و سیاسی وی بیشتر است.

۶- نظر بعضی از اعضاء این بود که مفاد ماده ۸ اصلاحی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی خلاف بند ۲ سیاست های کلی انتخابات ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری «مدظله العالی» می باشد. (۲ رای از ۸ رای) توضیح این که مفاد بند دوم سیاست های کلی انتخابات «برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی بصورت دو مرحله ای در صورت عدم کسب نصاب قانونی در مرحله اول می باشد و حال آن که در قانون جدید اصلاحی، انتخابات در کل استان بصورت دو مرحله ای برگزار نمی شود و نصاب قانونی خاصی در استان در نظر گرفته نشد و ملاک اکثریت نسبی است. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود سیاست های کلی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری «مدظله العالی» با توجه به قانون انتخابات سابق بوده است مضافاً این که در حوزه های فرعی، انتخابات بصورت دو مرحله ای برگزار می شود و حد نصاب وجود دارد.

۷- نظر بعضی از اعضاء این بود که استانی شدن انتخابات بصورت مذکور در ماده (۸) اصلاحی خلاف بند هشتم اصل سوم قانون اساسی می باشد.

توضیح این که در بند سوم آمده است: «مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش» و وقتی مردم می بینند که منتخب اول حوزه فرعی آنها، منتخب استان نمی شود و مثلاً منتخب سوم حوزه فرعی، نماینده استان شده و

به مجلس شورای اسلامی راه می یابد رغبت و مشارکت ایشان به تعیین سرنوشت خویش کم می گردد و مشارکت عمومی پایین می آید.

در مقابل نظر اکثر اعضاء این بود که توجه مردم به مصالح در نظر گرفته شده در برگزاری انتخابات بصورت استانی و توجه ایشان به تأثیرگذاری و دخالت در انتخاب نمایندگان در سطح استان - نه خصوصاً یک حوزه فرعی - چه بسا موجب مشارکت عمومی بیشتر ایشان در انتخابات می گردد و مخالفت با بند هشتم اصل سوم قانون اساسی لازم نمی آید.

۸- نظر بعضی از اعضاء این بود که برگزاری انتخابات به صورت استانی مخالف بند ۱۵ اصل سوم قانون اساسی می باشد. توضیح این که مفاد بند ۱۵ اصل سوم قانون اساسی: «توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم» می باشد و توجه مردم به عدم راهیابی منتخب اول حوزه فرعی خویش به مجلس شورای اسلامی روح تحکیم برادری اسلامی و تعاونی عمومی بین مردم را تضعیف می نماید.

در مقابل نظر اکثر اعضاء این بود که توجه مردم به مصالح در نظر گرفته شده در برگزاری انتخابات بصورت استانی و توجه ایشان به تأثیرگذاری در سطح استان مانند سایر برادران و خواهران استانی، موجب تقویت تحکیم برادری اسلامی و تعاونی عمومی بین همه مردم استان می گردد.